

55 tot 65 % omgekomen. Vast staat verder dat van de in Reichenbach belande groep, die ca. vierhonderdvijftig personen telde, na de evacuatie (ook deze groep had het relatief goed gehad) honderdzestig personen in leven zijn gebleven – 65 % is dus omgekomen.

Dit alles maakt het waarschijnlijk dat van de naar schatting tweeduizend Nederlandse gedeporteerden die het *Stammlager* van Auschwitz, Birkenau en Monowitz moesten verlaten, ook op zijn minst ongeveer twee-derde is omgekomen, en vermoedelijk nog wel een groter deel: velen waren er namelijk slechter aan toe en allen moesten, voorzover zij te voet werden weggevoerd, een grotere afstand afleggen.

*

Uit de laatstgenoemde drie kampen en de nabijgelegen *Aussenkommandos* (waaronder Blechhammer) zijn blijkens de onderzoeken van het Informatiebureau van het Nederlandse Rode Kruis¹ gevangenen van het station Auschwitz af in treinen weggevoerd: vrouwen naar Bergen-Belsen, mannen naar Buchenwald, Mauthausen en Sachsenhausen; de duur van die treinreizen heeft varieerd van twee tot zes etmalen.

Er zijn voorts gevangenen in stoeten voortgedreven: sommigen (zie kaart VIII op pag. 855) naar Gleiwitz, anderen naar Loslau. In Gleiwitz werd onder een deel van de daar aankomende mannen een selectie gehouden; de zwakken zijn vermoedelijk in bossen in de omgeving van Gleiwitz doodgeschoten, met de overigen is men na een korte treinreis (afgebroken doordat de lijn was vernield) te voet verder getrokken – van hen is een deel diep in Bohemen terechtgekomen waar zij in een kamp van de *Organisation Todt* tewerk werden gesteld², een ander deel kwam in de tweede helft van maart resp. begin april in het concentratiekamp Flossenbürg (in Noord-Beieren) aan. In Gleiwitz evenwel en eveneens in Loslau zijn ook gevangenen in treinen geladen welke hun bestemming hebben bereikt; één trein reed naar Gross-Rosen, andere treinen met mannen via Gross-Rosen (waar geen plaats voor hen was) naar Dachau,

¹ Neergelegd in het in '52 verschenen rapport 'Auschwitz, deel VI: De afvoertransporten uit Auschwitz en omgeving naar het noorden en het westen, en de grote evacuatietransporten.' ² Van dat kamp uit dat onder bewaking van de SS stond, moesten de gevangenen, wier rijen danig waren geslonken, loopgraven aanleggen, 'de OT', aldus een hunner, 'bleek gevaarlijk te zijn, erger dan de SS.' (J. Snellen van Vollenhoven: 'Relas over mijn belevenissen' (z.j.) dl. II, p. 22)